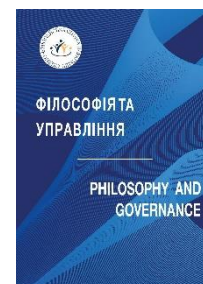

e-ISSN 3041-248X

Філософія та управління

<https://www.eu-scientists.com/index.php/fag>

Екологічна політика в системі публічного управління: виклики сталого розвитку

Олена М. Сохацька ¹ *

¹ Західноукраїнський національний університет (Україна). Професор кафедри міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор.

* Автор-кореспондент, e-mail: o.sokhatska@wunu.edu.ua

СТАТТЯ

АНОТАЦІЯ

Дослідницька

отримана:

1 вересня 2024 р.

переглянута:

5 жовтня 2024 р.

прийнята:

10 жовтня 2024 р.

опублікована

онлайн:

25 жовтня 2024 р.

Авторське право

© 2024 автора

Цей твір

ліцензовано на
умовах Ліцензії
Creative Commons
«Із Зазначенням
Авторства —
Некомерційна 4.0
Міжнародна» (CC
BY-NC 4.0).

DOI: [10.70651/
3041-248X/2024.2.04](https://doi.org/10.70651/3041-248X/2024.2.04)

Сталий розвиток є центральною темою сучасного порядку денного через загрози, пов'язані зі зміною клімату, забрудненням навколишнього середовища та іншими екологічними проблемами. Держави та міжнародні інституції прагнуть забезпечити баланс між економічним зростанням, суспільним благополуччям і захистом довкілля. У цьому контексті особливу роль відіграють нові технології та підтримка «зелених» інновацій, які мають потенціал сприяти екологічній безпеці. Ефективне публічне управління повинно адаптуватися до цих викликів, активно впроваджувати екологічну політику та сприяти сталому розвитку. Міжнародна співпраця також є критично важливою для інтеграції глобальних зобов'язань у національні стратегії. Метою цієї статті є продемонструвати, як екологічна політика може підтримувати сталий розвиток шляхом вдосконалення системи публічного управління. В дослідженні детально проаналізовано міжнародні нормативно-правові акти, які регулюють екологічну політику та сталість у системі державного управління. На основі системного підходу розглянуто складні взаємозв'язки між органами влади, суспільством, бізнесом і екологічними чинниками, що дозволило глибше зрозуміти, як ці елементи взаємодіють між собою. На прикладі Швейцарії, яка є однією з передових країн у сфері екологічного управління, визначено ключові елементи інтеграції екологічних принципів у публічне управління. Цей приклад дозволяє продемонструвати конкретні підходи та інструменти, які можуть бути використані іншими країнами. Крім того, статистичні дані демонструють не лише глобальні тенденції у виробництві та споживанні пластику, але й показують кількість країн, які впровадили інструменти екологічної політики за період 2010–2023 рр. Це дозволяє оцінити масштаб впровадження екологічних ініціатив на світовому рівні. SWOT-аналіз надав можливість детально оцінити сильні та слабкі сторони існуючої екологічної політики, а також визначити можливості та загрози для її подальшого розвитку. Це дало змогу сформулювати основні напрямки для покращення екологічної політики, що сприятиме досягненню сталого розвитку. У результаті було встановлено, що екологічна політика в публічному управлінні має значний потенціал для розвитку, однак її реалізація потребує запровадження ефективної системи моніторингу, активізації міжнародної співпраці, впровадження новітніх технологій та залучення громадськості до активної участі.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

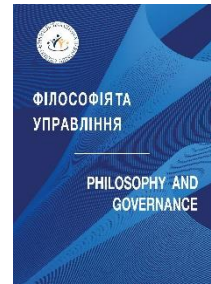
сталий розвиток, екологічна політика, інновації, інтеграція.

e-ISSN 3041-248X

Philosophy and Governance

<https://www.eu-scientists.com/index.php/fag>

Environmental policy in the public administration system: Challenges of sustainable development

Olena Sokhatska ¹ *

¹ West Ukrainian National University (Ukraine). Professor at the Department of International Economic Relations, D. Sc. (Economics), Professor.

* **Corresponding Author**, e-mail: o.sokhatska@wunu.edu.ua

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Research Article

Received:

1 September 2024

Revised:

5 October 2024

Accepted:

10 October 2024

Published online:

25 October 2024

Copyright © 2024
by author

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution—NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

DOI: [10.70651/3041-248X/2024.2.04](https://doi.org/10.70651/3041-248X/2024.2.04)

Sustainable development is a key topic on today's global agenda due to the threats posed by climate change, environmental pollution, and other ecological issues. Governments and international institutions aim to achieve a balance between economic growth, social welfare, and environmental protection. In this context, new technologies and support for green innovations, which have the potential to enhance environmental safety, play a particularly important role. Effective public administration must adapt to these challenges by actively implementing environmental policies and promoting sustainable development. International cooperation is also critical for integrating global commitments into national strategies. The purpose of this article is to demonstrate how environmental policy can support sustainable development through the improvement of the public administration system. The study provides a detailed analysis of international legal frameworks that regulate environmental policy and sustainability in public administration. Based on a systems approach, the complex interrelationships between government, society, business, and environmental factors are explored, allowing for a deeper understanding of how these elements interact. Using Switzerland as an example, one of the leading countries in environmental governance, the article identifies key elements for integrating environmental principles into public administration. This example demonstrates specific approaches and tools that other countries can adopt. Additionally, the statistics highlight not only global trends in plastic production and consumption but also the number of countries that have implemented environmental policy instruments between 2010 and 2023. This helps assess the scale of environmental initiatives at the global level. A SWOT analysis was conducted to assess the strengths and weaknesses of existing environmental policies, as well as to identify opportunities and threats for future development. This analysis helped outline the key directions for improving environmental policy to further support sustainable development. As a result, it was found that environmental policy within public administration has significant potential for growth, but its success depends on the establishment of an effective monitoring system, the intensification of international cooperation, the adoption of advanced technologies, and active public participation.

KEYWORDS

sustainable development, environmental policy, innovation, integration.

1. Вступ

Сталий розвиток є центральною темою сучасного міжнародного порядку денного через масштабні екологічні загрози: зміна клімату, втрата біорізноманіття, забруднення повітря і води, деградація ґрунтів тощо. Держави, органи місцевого самоврядування та міжнародні інституції активно інтегрують екологічні аспекти в свої управлінські стратегії. Дослідження допомагає оцінити ефективність державної політики в цій сфері та визначити

У сучасному світі публічне управління вже не може бути відокремлене від екологічної політики. Концепція сталого розвитку передбачає баланс між економічним зростанням, соціальним благополуччям і охороною довкілля. Важливо зрозуміти, як уряди різних країн інтегрують ці три компоненти в процес прийняття рішень та якими є основні виклики на цьому шляху. Розвиток нових технологій, що зменшують шкідливий вплив на довкілля, є ще одним важливим аспектом. Дослідження вказує на важливість підтримки на державному рівні «зелених» інновацій та енергетичної ефективності. Публічне управління повинно адаптуватися до нових викликів, щоб стимулювати використання екологічно чистих технологій та запобігти наслідкам екологічних катастроф.

Багато екологічних викликів мають глобальний характер, тому міжнародна співпраця є ключовим елементом ефективної екологічної політики. Дослідження аналізує роль міжнародних договорів і співпраці, а також, як національні уряди можуть інтегрувати міжнародні зобов'язання у свої внутрішні управлінські стратегії.

2. Огляд літературних джерел

Серед наукових публікацій існує широке розмаїття підходів і аспектів інтеграції екологічних принципів у публічне управління. За останні роки з'явилися важливі наукові роботи, які аналізують нові виклики та можливості для інтеграції екологічної політики у контексті державного управління.

У публікації С. Гулямова та І. Рустамбекова обґрунтовується необхідність включення міжнародних норм щодо екології до Конституції Узбекистану для посилення захисту навколишнього середовища. Це сприятиме розробці національної екологічної стратегії та законодавства, що відповідатимуть глобальним стандартам. Також досліджуються можливі переваги та виклики інтеграції цих норм, а також роль міжнародного співробітництва у сфері охорони довкілля.

Вчені із Данії (Крістенсен Х. С., Мосгаард М. А., Реммен А.) визначають, як можна використовувати системи екологічного менеджменту для узгодження та управління стратегіями циклічної економіки в умовах сьогодення [2]

Зростання населення та міст суттєво вплине на ресурси та якість життя, особливо у містах, вважають американські вчені Рам'яр Р., Акерман А., Джонстон Д. [3]. Обмежені ресурси та зміна клімату ускладнюють міське планування, роблячи важливим застосування підходів відновлення, збереження та сталого розвитку для підвищення стійкості міських екосистем. Планувальники стикаються зі складнощами через суперечливі цілі, такі як підготовка до змін клімату та розробка стратегій пом'якшення наслідків.

Марта Олазабал та Марія Руїс Де Гопегі провели аналіз міських екологічних стратегій у країнах ЄС, які спрямовані на адаптацію до кліматичних змін [4]. Вони підкреслюють роль міст як ключових центрів інновацій і відповідей на виклики зміни клімату. Особливу увагу приділено питанням управління ресурсами, впровадженню «зелених» зон та адаптації інфраструктури до нових кліматичних умов.

Уолтер Р. Стахель у своїй роботі досліджує циркулярну економіку як інструмент досягнення сталого розвитку, наголошуючи на її важливості для зменшення навантаження на природні ресурси та мінімізації відходів [5]. Він підкреслює, що для успішної реалізації циркулярної економіки необхідна тісна взаємодія між урядом і приватним сектором.

Хаас Х., Рівер Н.Г.Ф., Каркі Р. та інші розглядають проблеми глобального управління змінами клімату через призму міжнародних угод і багатосторонніх ініціатив [6]. Їх дослідження вказує на необхідність координації між урядами різних країн для досягнення Цілей сталого розвитку (SDG), зокрема 13-ї мети – боротьби зі зміною клімату.

У статті Гуанвей Лю та Кайпен Лян акцент зроблено на ролі держав у стимулюванні інноваційних технологій та впровадженні нових підходів до управління ресурсами [7]. Дослідження підкреслює, що технології та інновації можуть суттєво вплинути на сталий розвиток, підвищуючи ресурсоефективність і створюючи екологічно чисті продукти. Наприклад, точне землеробство зменшує втрати в сільському господарстві, а відновлювана енергетика підвищує сталість електровиробництва.

Дослідження М. Холум та Т. Яклбсен, виявило, що збільшення державних витрат на охорону довкілля в 27 країнах ОЕСР пов'язане з пріоритетом захисту довкілля над економічним зростанням, особливо за низької довіри до уряду [8].

Китайські вчені зауважують, що клімат визначає умови навколишнього середовища людини [9]. Частота й інтенсивність екстремальних погодних умов зросли через зміну клімату, спричинену людською діяльністю. Це впливає на стійкість середовища та смертність у короткостроковій перспективі й створює довгострокові серйозні ризики. У документі розглядаються ризики зміни клімату для смертності та пропонується основа для створення бази даних і стратегій адаптації для покращення глобальної стійкості.

Значення кліматичної політики зростає через екологічні ризики для бізнесу та економіки. Стаття польських науковців аналізує зв'язок між ЦСР і кліматичною політикою, показуючи, що реалізація цілей кліматичної політики в країнах ЄС можливе через досягнення ЦСР [12]. Це вимагає інтеграції екологічних, соціальних і економічних цілей у кліматичну політику.

Наукові публікації останніх років відзначають важливість комплексної інтеграції екологічних принципів у всі аспекти державного управління. Дослідники акцентують увагу на тому, що для досягнення реального сталого розвитку потрібні не лише національні, але й міжнародні зусилля, зокрема на рівні міст, регіонів та окремих секторів економіки.

3. Постановка завдання

Стаття має на меті забезпечити глибоке розуміння того, як екологічна політика може підтримувати сталий розвиток шляхом вдосконалення системи публічного управління.

4. Методи та матеріали

У дослідженні розглянуто міжнародні нормативно-правові акти, які регулюють екологічну політику та сталість у державному управлінні. На основі системного аналізу здійснено розгляд екологічної політики як частини публічного управління через системний підхід, що дозволяє врахувати взаємозв'язки між різними елементами: органами влади, суспільством, бізнесом, екологічними факторами. Дослідження конкретного прикладу впровадження екологічної політики на прикладі Швейцарії дозволило виділити ключові елементи інтеграції екологічних принципів у публічному управлінні. На основі використання статистичних даних відображено тенденції зміни глобального виробництва та використання пластику в розрізі регіонів світу та кількості країн з інструментами екологічної політики за період 2010–2023 рр.

Для виявлення сильних та слабких сторін, можливостей та загроз для розвитку екологічної політики у сфері публічного управління використано SWOT-аналіз, на основі якого сформульовано основні напрямки екологічної політики в системі публічного управління для забезпечення сталого розвитку. Для розкриття проблеми дослідження використано закони, підзаконні акти та міжнародні договори, що регулюють екологічну політику та сталий розвиток, офіційні документи та статистичні дані Європейського Союзу, ООН, інших міжнародних організацій.

5. Результати та обговорення

Аналіз міжнародних нормативно-правових актів, що регулюють екологічну політику та сталість у публічному управлінні, є ключовим для розуміння механізмів забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку (табл. 1).

Міжнародні нормативно-правові акти становлять основну базу для формування ефективної екологічної політики та сталого управління. Вони сприяють розвитку співпраці між країнами, інтеграції екологічних стандартів у національні стратегії та забезпеченню глобальної

екологічної безпеки. Для досягнення сталого розвитку важливо, щоб держави активно реалізовували міжнародні зобов'язання, адаптуючи їх до місцевих умов та потреб.

Таблиця 1. Міжнародні нормативно-правові акти регулювання екологічної політики та сталість у публічному управлінні

Нормативний акт	Короткий опис
Міжнародні угоди та конвенції	
Паризька угода (2015) Ошибка! Источник ссылки не найден.	Основна мета угоди – обмежити глобальне потепління до 1,5 °C в порівнянні з доіндустріальними рівнями. Країни-учасниці зобов'язуються розробляти та реалізовувати національно визначені внески (НДВ), що відображають їх зобов'язання щодо зменшення викидів парникових газів.
Конвенція про біологічне різноманіття (1992) Ошибка! Источник ссылки не найден.	Направлена на збереження біорізноманіття, сталого використання його складових та справедливого розподілу вигод від використання генетичних ресурсів.
Київський протокол (1997) Ошибка! Источник ссылки не найден.	Перший міжнародний договір, що встановлює обов'язкові цілі щодо зменшення викидів парникових газів для розвинених країн, підтримуючи їх у досягненні цілей у рамках Конвенції ООН про зміну клімату
Рамкова конвенція ООН про зміну клімату (1992) Ошибка! Источник ссылки не найден.	Основний міжнародний договір, що визначає рамки для міжнародного співробітництва у вирішенні проблеми зміни клімату
Європейське законодавство	
Зелений курс Європи Ошибка! Источник ссылки не найден.	Амбіційний план, спрямований на досягнення нейтральності викидів парникових газів до 2050 року. Він включає політику в галузі енергетики, транспорту, промисловості та сільського господарства, заохочуючи країни-члени до інтеграції сталих практик.
Директива про екологічний менеджмент та аудит (EMAS) Ошибка! Источник ссылки не найден.	Сприяє покращенню екологічної роботи організацій через впровадження системи екологічного управління
Міжнародні стандарти	
ISO 14001 Ошибка! Источник ссылки не найден.	Міжнародний стандарт для систем екологічного управління, що встановлює вимоги до організацій щодо розробки та впровадження екологічних практик, що забезпечують сталий розвиток.
ISO 26000 Ошибка! Источник ссылки не найден.	Стандарт, що надає рекомендації щодо соціальної відповідальності організацій, включаючи екологічну стійкість як один з ключових аспектів.
Взаємозв'язок з національними політиками	
Інтеграція міжнародних зобов'язань	Країни часто адаптують своє законодавство, щоб відповідати міжнародним стандартам, що забезпечує ефективну реалізацію екологічної політики на місцевому рівні
Співпраця в рамках міжнародних організацій Ошибка! Источник ссылки не найден.	Участь у міжнародних форумах, таких як ООН та ЄС, сприяє обміну досвідом та кращими практиками, що допомагає країнам ефективніше реагувати на екологічні виклики

Джерело: сформовано на основі [13–25].

Екологічна політика має визнати, що без впровадження нового відчуття невідкладності, розвинений світ не зверне уваги на відновлювані джерела енергії. Людська поведінка впливає на глобальні зміни навколишнього середовища, і соціальні інститути відіграють важливу роль у цьому процесі. Тому важливо залучати людей до сталих програм розвитку та використовувати їхні знання, оскільки відповідальність за зміни навколишнього середовища повинна базуватись на реальному житті та виборах людей [21].

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), у період з 2010 по 2020 рр. глобальний рівень забруднення повітря знизився в деяких регіонах, зокрема в Європі та Північній Америці, завдяки політиці зменшення викидів промислових підприємств і транспорту. Однак в Азії, особливо в Китаї та Індії, рівні PM2.5 і PM10 залишаються на високому рівні, що продовжує спричиняти проблеми зі здоров'ям [26].

Через скорочення промислового виробництва та транспортування під час пандемії COVID-19 (2020–2021 рр.), рівень забруднення повітря тимчасово знизився у великих мегаполісах, але швидко повернувся до звичних показників із поновленням економічної активності [27]. Рівень забруднення річок і океанів пластиком і хімічними відходами продовжує зростати. За оцінками ООН, кожного року близько 8 мільйонів тонн пластику потрапляє в океани (рис. 1). Також важливим показником є наявність нітратів і фосфатів у річкових системах через використання агрохімікатів.

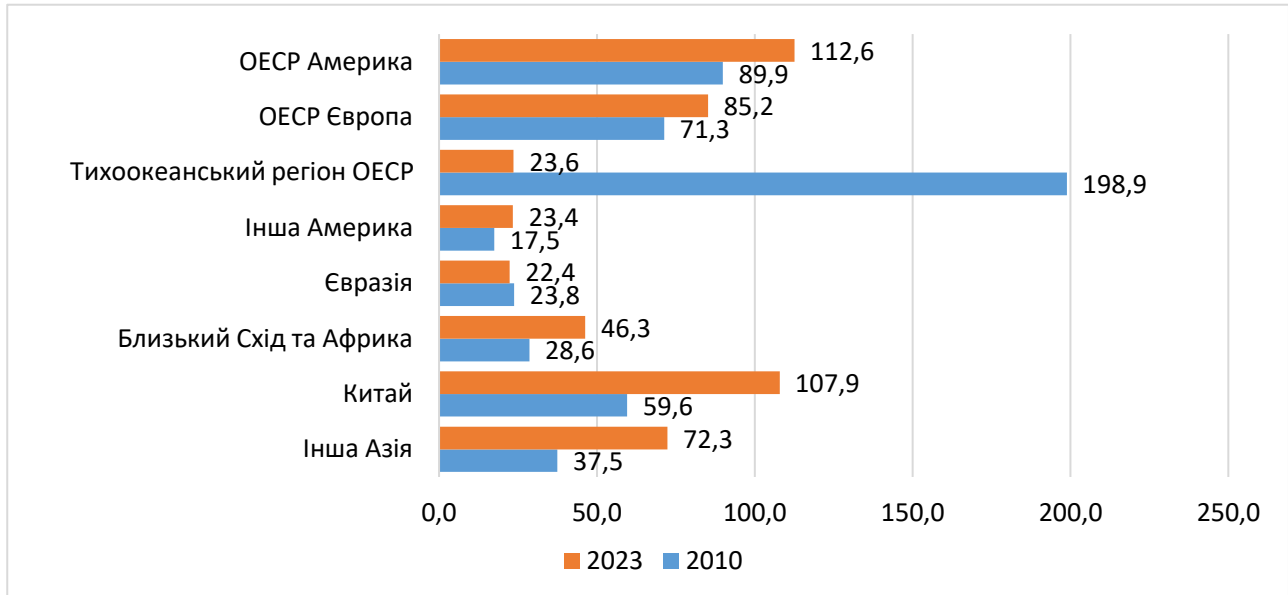

Рис. 1. Глобальне виробництво та використання пластмас, млн. т

Джерело: сформовано за даними [39].

За період 2010–2023 рр. значним чином зросла частка виробництва та використання пластмас в Тихоокеанському регіоні з 5% до 38% та в Китаї з 11% до 22% (рис. 2)

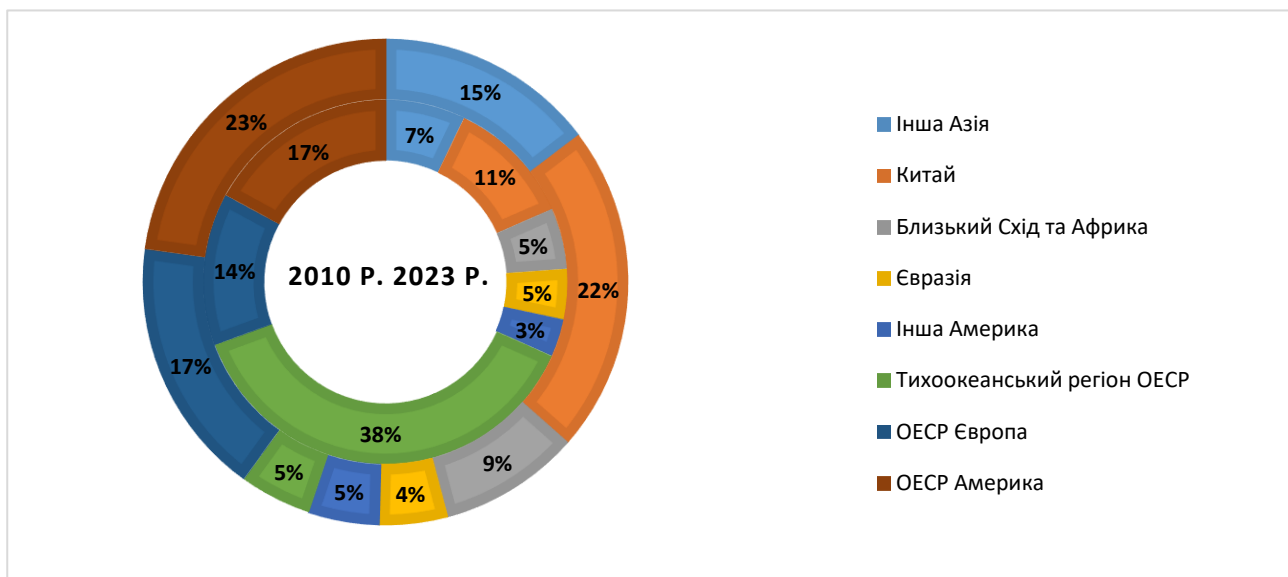

Рис. 2. Структура виробництва та використання пластмас

Джерело: сформовано за даними [39].

У 2010–2024 рр. спостерігалось поступове збільшення використання відновлюваних джерел енергії, особливо в Європі, США та Китаї. За даними Міжнародного енергетичного агентства (IEA), частка відновлюваної енергії в глобальному енергобалансі зросла до понад 28% у 2024 році. При цьому споживання викопного палива залишалося стабільним або знижувалося в розвинених країнах, але зростало в країнах, що розвиваються [28].

Споживання води на душу населення зменшується в Європі завдяки підвищенню ефективності водокористування та інфраструктури, але в Африці та Азії водні ресурси все ще використовуються неефективно, що призводить до виснаження водоносних горизонтів.

Країни ЄС, такі як Німеччина, Швеція, та Франція, за останні десятиліття активно впроваджували програми сталого розвитку, зокрема у сфері енергозбереження та зниження викидів вуглекислого газу. Європейська «Зелена угода» є флагманською ініціативою, спрямованою на досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року. Інвестиції в «зелені» технології зростають, що зумовлює поступове зниження забруднення в країнах з високим рівнем технологічного розвитку. Загалом, за період 2010–2024 рр. глобальна екологічна ситуація показала неоднозначні результати. Хоча спостерігалось покращення в деяких аспектах (зокрема, зростання частки відновлюваної енергії та впровадження екологічних стандартів у розвинених країнах), екологічні проблеми, як-от забруднення повітря та води, залишаються серйозним викликом для світової спільноти.

У багатьох країнах, зокрема у Швеції та ЄС, є чітка екологічна нормативно-правова база, яка підтримує інтеграцію екологічних принципів у публічне управління. Це дозволяє створювати стандарти для різних галузей економіки та сприяти сталому розвитку. Одним із найуспішніших прикладів інтеграції екологічних принципів у всі аспекти державного управління є модель Швеції. Вона демонструє комплексний підхід до поєднання екологічної політики з економічним розвитком, соціальною сферою та державними рішеннями (табл. 2).

Таблиця 2. Інтеграція екологічних принципів у публічне управління: досвід Швеції

Напрямок	Характеристика
Екологічне законодавство	Швеція має одну з найсуворіших екологічних нормативно-правових баз у світі. Вона включає конкретні екологічні стандарти для промисловості, транспортного сектору та енергетики, що спрямовані на скорочення викидів вуглецю, зменшення забруднення води та повітря, а також впровадження відновлюваних джерел енергії.
Інтеграція в публічне управління	Екологічна політика є невід’ємною частиною роботи всіх державних установ. Міністерство охорони навколишнього середовища працює спільно з іншими міністерствами для забезпечення інтеграції екологічних питань у рішення щодо економіки, соціальних питань і транспорту. Швеція запровадила довгострокові стратегії з екологічної безпеки, метою яких є досягнення кліматичної нейтральності до 2045 року. Всі державні програми розвитку включають розділи, присвячені впливу на довкілля та сталому розвитку.
Зелені податки та економічні стимули	Шведська система «зелених податків» передбачає стимулювання компаній і громадян до більш раціонального використання ресурсів. Податки на викиди вуглецю, знижки для підприємств, які використовують відновлювану енергію, субсидії на електромобілі є прикладами інтеграції економічної політики з екологічними цілями.
Технологічні інновації	Швеція активно інвестує в «зелені» технології та інновації, особливо у сфері відновлюваної енергетики (сонячна, вітрова енергія), переробки відходів та екологічно чистих видів транспорту. Публічне управління працює над тим, щоб заохотити приватний сектор до інвестицій у ці технології, використовуючи державно-приватні партнерства.
Громадська участь	У Швеції громадянське суспільство відіграє активну роль у прийнятті екологічних рішень. Державні установи організовують консультації з громадянами, неурядовими організаціями та бізнесом перед впровадженням нових екологічних ініціатив. Це забезпечує високий рівень прозорості та підтримки екологічної політики.
Освіта та інформування	Екологічна освіта є обов’язковою складовою шкільної програми, а держава підтримує ініціативи, що сприяють підвищенню екологічної свідомості серед населення. Шведські громадяни активно залучені до екологічно дружніх практик, таких як переробка відходів та енергоефективність.

Джерело: сформовано на основі [31; 32].

Швеція показує, як інтеграція екологічних принципів у всі аспекти державного управління – від законодавства і фінансових інструментів до громадської участі та інновацій – може забезпечити не тільки захист довкілля, але й економічний розвиток та соціальне благополуччя. Ця модель може бути прикладом для інших країн, які прагнуть досягти сталого розвитку.

У Швеції окремі особи та неурядові організації (НУО) мають можливість оскаржувати екологічні рішення, дії або бездіяльність на основі трьох ключових законів: Екологічного кодексу, Закону про планування та забудову, а також Закону про адміністративну процедуру [32].

Законодавство відіграє центральну роль у трансформації екологічних принципів у конкретні дії. Екологічні норми формуються у вигляді законів, урядових постанов і регуляторних актів, ухвалених основними органами, що займаються охороною довкілля. Важлива ієрархія цих нормативних документів забезпечує, що жодні постанови органів влади не можуть суперечити національним законам [37].

Аналіз сильних та слабких сторін, можливостей і загроз (SWOT-аналіз) екологічної політики у сфері публічного управління дозволяє виявити важливі фактори, що впливають на її розвиток та реалізацію (табл. 3).

Таблиця 3. SWOT-аналіз екологічної політики у сфері публічного управління

Сильні сторони	Слабкі сторони
Розвинена законодавча база, міжнародна підтримка та співпраця, зростаюча екологічна свідомість громадян, технологічні інновації	Слабка реалізація та контроль, недостатнє фінансування, конфлікт з економічними інтересами
Можливості	Загрози
Фінансування з боку міжнародних організацій, зелена трансформація економіки, розвиток громадянського суспільства, зростання екологічного ринку	Кліматичні зміни та природні катаклізми, політична нестабільність, опір бізнесу та економічних груп

Джерело: сформовано автором.

Нині багато держав співпрацюють з міжнародними організаціями, такими як ООН та Європейський Союз, що дозволяє отримувати технічну, фінансову та консультативну підтримку для реалізації екологічних ініціатив. Громадяни та громадянське суспільство дедалі більше усвідомлюють важливість охорони довкілля, що стимулює політиків і уряди приймати відповідні рішення. Розвиток зелених технологій, відновлюваних джерел енергії та інновацій у сфері переробки відходів надає додаткові можливості для впровадження екологічних ініціатив.

Кількість країн, які мають інструменти екологічної політики, може варіюватися в залежності від різних критеріїв оцінки та визначення таких інструментів. За даними ООН та інших міжнародних організацій, більшість країн, які мають активні програми з охорони довкілля, впроваджують різноманітні інструменти екологічної політики, такі як: акти регуляції (закони і правила), що обмежують забруднення та ресурсо-експлуатацію, екологічні податки та збори, субсидії, системи торгівлі викидами, інструменти для управління використанням землі та природних ресурсів.

За оцінками, близько 125 країн світу мають різні інструменти екологічної політики (рис. 3). Проте точну цифру можна встановити лише шляхом аналізу конкретних екологічних стратегій та політик кожної країни. У деяких країнах проблеми з виконанням екологічних законів та недостатній контроль з боку держави є значною перешкодою. Це може бути пов'язано з корупцією, браком ресурсів або низькою ефективністю державного апарату. Екологічні проекти часто стикаються з обмеженими бюджетами, що стримує їх розвиток. Підтримка інфраструктурних проектів із захисту довкілля вимагає значних фінансових ресурсів, які не завжди доступні. Часто виникають суперечки між потребами економічного розвитку та екологічною політикою. Підприємства можуть лобіювати ослаблення екологічних стандартів задля зниження витрат на виробництво. Програми ООН, ЄС та інших міжнародних структур, спрямовані на підтримку зелених ініціатив, відкривають можливості для залучення додаткових ресурсів [33]. Перехід на відновлювані джерела енергії, сталий транспорт, циркулярну економіку та енергоефективність може стати основою для довгострокового економічного зростання. Активізація громадських рухів і НУО, які підтримують екологічні ініціативи, може сприяти формуванню більш сильної політичної волі для прийняття екологічних рішень. Поява нових ринків для екологічно чистих технологій і продуктів створює можливості для розвитку інновацій і підприємництва.

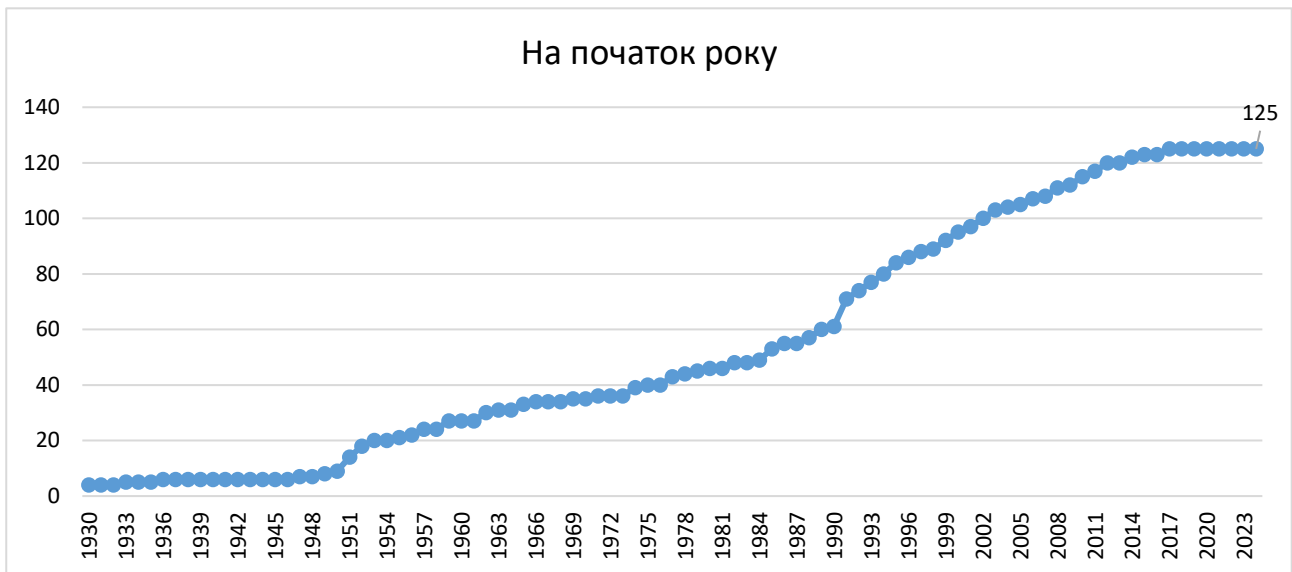

Рис. 3. Статистика країн із засобами екологічної політики, 1930–2023 рр.

Джерело: сформовано на основі [29].

Екстремальні погодні явища, спричинені змінами клімату, можуть мати негативний вплив на економіку та суспільство, створюючи додаткові виклики для реалізації екологічної політики. У країнах з політичною нестабільністю екологічна політика може відійти на другий план, оскільки пріоритети державного управління будуть зосереджені на інших сферах. Глобальне потепління є однією з найсерйозніших загроз для людства. Старі аргументи про виснаження ресурсів більше не є ефективними у протистоянні змінам клімату [31]. Великі корпорації та економічні групи можуть чинити опір впровадженню екологічних норм, що потенційно може гальмувати розвиток політики. Нерівномірний доступ до екологічних ресурсів або нерівномірний розподіл вигод від екологічної політики може призводити до соціальних конфліктів і уповільнення розвитку екологічних реформ.

Екологічна політика у сфері публічного управління має значний потенціал для розвитку, але потребує вирішення низки проблем. Сильні сторони, такі як міжнародна співпраця та технологічні інновації, створюють основу для зростання, однак необхідно усувати бар'єри на шляху до ефективної реалізації політик, зокрема через підвищення ефективності державного управління, боротьбу з корупцією та залучення ширших фінансових ресурсів.

Екологічна політика повинна бути інтегрована в усі рівні публічного управління, оскільки без цього неможливо досягти сталого розвитку та ефективного використання природних ресурсів. Реалізація ефективної екологічної політики часто зіштовхується з проблемами політичної волі, корупції та недостатньої обізнаності громадськості, що вимагає активної участі всіх зацікавлених сторін. Необхідно шукати баланс між економічним зростанням і охороною довкілля, щоб уникнути конфліктів між економічними та екологічними інтересами.

Впровадження інноваційних технологій та практик управління може значно підвищити ефективність екологічної політики і сприяти зменшенню негативного впливу на довкілля. Активна участь громадськості у формуванні та реалізації екологічної політики є критично важливою для забезпечення її ефективності та відповідності реальним потребам суспільства. Екологічні проблеми мають транснаціональний характер, тому міжнародна співпраця є необхідною для досягнення сталого розвитку та вирішення глобальних екологічних викликів. Для забезпечення ефективності екологічної політики важливо впроваджувати системи моніторингу та оцінки її результатів, що дозволить виявляти слабкі місця та вчасно коригувати стратегії.

6. Висновки

Екологічна політика в публічному управлінні має потенціал для розвитку, але потребує вирішення ряду проблем. Сильні сторони, такі як міжнародна співпраця та технологічні

інновації, можуть сприяти зростанню, однак потрібно усунути бар'єри для ефективної реалізації політики, включаючи підвищення ефективності управління, боротьбу з корупцією та залучення фінансових ресурсів.

Інтеграція екологічної політики на всіх рівнях управління є необхідною для досягнення сталого розвитку. Реалізація політики часто зіштовхується з проблемами політичної волі, корупції та недостатньої обізнаності громадськості, що вимагає участі всіх зацікавлених сторін. Важливо знайти баланс між економічним зростанням і охороною довкілля.

Упровадження інноваційних технологій може підвищити ефективність екологічної політики. Активна участь громадськості в її формуванні є критично важливою. Оскільки екологічні проблеми є транснаціональними, міжнародна співпраця необхідна для досягнення сталого розвитку. Важливо також впроваджувати системи моніторингу та оцінки для виявлення слабких місць і коригування стратегій.

References

1. Gulyamov, S., & Rustambekov, I. (2023). Constitutional integration of global principles and international standards for environmental conservation, resource management, and ecological education. *International Journal of Social Science and Human Research*, 6(6). <https://doi.org/10.47191/ijsshr/v6-i6-50>
2. Kristensen, H. S., Mosgaard, M. A., & Remmen, A. (2021). Integrating circular principles in environmental management systems. *Journal of Cleaner Production*, 286, 125485. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.125485>
3. Ramyar, R., Ackerman, A., & Johnston D. M. (2021). Adapting cities for climate change through urban green infrastructure planning. *Cities*, 117, 103316. <https://doi.org/10.1016/j.cities.2021.103316>
4. Olazabal, M., & De Gopegui, M. R. (2021). Adaptation planning in large cities is unlikely to be effective. *Landscape and Urban Planning*, 206, 103974. <https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2020.103974>
5. Stahel, W. R. (2019). *The circular economy: A user's guide*. Routledge. <https://www.routledge.com/The-Circular-Economy-A-Users-Guide/Stahel/p/book/9780367200176>
6. Haas, H., Reaver, N. G., Karki, R., Kalin, L., Srivastava, P., Kaplan, D. A., & Gonzalez-Benecke, C. (2022). Improving the representation of forests in hydrological models. *Science of The Total Environment*, 812, 151425. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.151425>
7. Liu, G., & Liang, K. (2024). The role of technological innovation in enhancing resource sustainability to achieve green recovery. *Resources Policy*, 89, 104659. <https://doi.org/10.1016/j.resourpol.2024.104659>
8. Holum, M. L., & Jakobsen, T. G. (2024). Economic growth versus the environment: government spending, trust, and citizen support for environmental protection. *Environmental Sociology*, 1-12. <https://doi.org/10.1080/23251042.2024.2398503>
9. Chen, X. M., Sharma, A., & Liu, H. (2023). The Impact of climate change on environmental sustainability and human mortality. *Environments*, 10(10), 165. <https://doi.org/10.3390/environments10100165>
10. Rasiah, R., Kari, F., Sadoi, Y., & Mintz-Habib, N. (2018). Climate change and sustainable development issues: arguments and policy initiatives. *Journal of the Asia Pacific Economy*, 23(2), 187-194. <https://doi.org/10.1080/13547860.2018.1442140>
11. OECD. (2024). Environmental policies and evaluation. *OECD*. <https://www.oecd.org/en/topics/policy-issues/environmental-policies-and-evaluation.html>
12. Kluza, K., Ziolo, M., & Postula, M. (2024). Climate policy development and implementation from the Sustainable Development Goals perspective. Evidence from the European Union countries. *Energy Strategy Reviews*, 52, 101321. <https://doi.org/10.1016/j.esr.2024.101321>
13. United Nations Framework Convention on Climate Change Paris Agreement (2015) https://unfccc.int/sites/default/files/english_paris_agreement.pdf
14. United Nations Convention on Biological Diversity (1992). <https://www.un.org/en/observances/biological-diversity-day/convention>
15. Kyoto Protocol to the United Nations Framework Convention on Climate Change (1997). <https://unfccc.int/documents/2409>
16. UNFCCC. (2024). Convention documents. *UNFCCC*. <http://surl.li/adqauf>
17. EC. (2024). Delivering the European Green Deal. *European Commission*. https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal/delivering-european-green-deal_en
18. Regulation (EC) No. 1221/2009 of the European Parliament and of the Council on the voluntary participation

- by organisations in a Community eco-management and audit scheme (EMAS), repealing Regulation (EC) No. 761/2001 and Commission Decisions 2001/681/EC and 2006/193/EC (2009). <https://www.fao.org/faolex/results/details/en/c/LEX-FAOC188307>
19. ISO. (2015). Introduction to ISO 14001:2015. *International Organization for Standardization ISO Central Secretariat*. <https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100371.pdf>
 20. ISO. (2010) Discovering ISO 2600. *International Organization for Standardization ISO Central Secretariat*. <https://www.iso.org/files/live/sites/isoorg/files/store/en/PUB100258.pdf>
 21. Redclift, M. (1992). Sustainable development and global environmental change: Implications of a changing agenda. *Global Environmental Change*, 2(1), 32–42. [https://doi.org/10.1016/0959-3780\(92\)90034-5](https://doi.org/10.1016/0959-3780(92)90034-5)
 22. EEA. (2024). Sustainability challenges. *European Environment Agency's home page*. <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/sustainability-challenges>
 23. Alhendi, N., & Salameh, M. H. (2022). The Role of the Public Administration in Protecting the Environment from Pollution. *Journal of Environmental Management & Tourism*, 13(7), 1835–1839. [https://doi.org/10.14505/jemt.v13.7\(63\).03](https://doi.org/10.14505/jemt.v13.7(63).03)
 24. Leipold, S., Feindt, P. H., Winkel, G., & Keller, R. (2019). Discourse analysis of environmental policy revisited: Traditions, trends, perspectives. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 21(5), 445–463. <https://doi.org/10.1080/1523908x.2019.1660462>
 25. de Oliveira Bredariol, T., & da Vinha, V. G. (2020). The role of public administration in environmental governance: A case study based on the institutional analysis and development framework. *Desenvolvimento em Debate*, 8(2), 63–83. <https://doi.org/10.51861/ded.dmv.2.005>
 26. WHO. (2024). World Health Statistics. *World Health Organization*. <https://www.who.int/data/gho/publications/world-health-statistics>
 27. Zhang, G., Deng, N., Mou, H., Zhang, Z. G., & Chen, X. (2019). The impact of the policy and behavior of public participation on environmental governance performance: Empirical analysis based on provincial panel data in China. *Energy policy*, 129, 1347–1354. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2019.03.030>
 28. IEA. (2024). Energy End-uses and Efficiency Indicators Data Explorer – Data Tools. *IEA*. <https://www.iea.org/data-and-statistics/data-tools/energy-end-uses-and-efficiency-indicators-data-explorer>
 29. OECD. (2024). Environmental Outlook to 2050. *OECD Environment Statistics. OECD iLibrary*. <https://doi.org/10.1787/env-data-en>
 30. OECD. (2023). Illustrative Priorities for Reform for Sweden's Public Administration. *Public governance monitor of Sweden*. https://www.oecd-ilibrary.org/illustrative-priorities-for-reform-for-sweden-s-public-administration_fb8b9c63-en.pdf?itemId=%2Fcontent%2Fcomponent%2Ffb8b9c63-en&mimeType=pdf
 31. UN. (2024). Goal 13: Take urgent action to combat climate change and its impacts. *Sustainable Development Goals*. <https://www.un.org/sustainabledevelopment/climate-change>
 32. SEW. (2024). Swedish environmental work. *Naturvårdsverket*. <https://www.naturvardsverket.se/en/international/swedish-environmental-work>
 33. ATD FW. (2024). United Nations Environment Assembly – ATD Fourth World. *ATD Fourth World*. <http://surl.li/hpehzd>
 34. Borysenko, A., Pushkina, O., Potip, M., & Leheza, Y. (2022). Regulatory principles of public administration in the field of state and regional environmental policy as part of the strategy for sustainable development of Ukraine. *Revista de la Universidad del Zulia*, 13(38), 180–188. <https://doi.org/10.46925//rdluz.38.13>
 35. OECD. (2024). Policy Instruments for the Environment. *PINE. Database*. <https://oecd-main.shinyapps.io/pinedatabase>
 36. SGAR. (2024). State of Global Air Report 2024. *State of Global Air*. <https://www.stateofglobalair.org/resources/report/state-global-air-report-2024>
 37. OECD. (2023). Environmental policy: Environmentally related tax revenue (Edition 2023). *OECD Environment Statistics*. <https://doi.org/10.1787/9cfadd15-en>
 38. IQAir. (2024). Air quality in the world. *First in Air Quality*. <https://www.iqair.com/world-air-quality>
 39. OECD. (2024). *Policy Scenarios for Eliminating Plastic Pollution by 2040*. OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/76400890-en>